

Kronika o Bruncvíkovi

Když biele po smrti Štilfridově, tehdy Bruncvík, syn jeho, uvázal se ve všetko zbožie i poče to zpravovati s velikú pilnosť, dokládaje se starších rady podlé rozkázanie a naučenie otce svého. Uměl každého podlé řádu jeho uctiti, světské i duchovnie, sirotky, vdovy, panny i panie, nebo biele poctivé knieže a velmi šlechetné, že po všech jiných zemiech o něm praviechu dobú pověst.

A když bylo po dvou letú a po třech měsíciach po smrti otce jeho, rozpomenuv se Bruncvík na dobrodinie otce svého, co jest dobrého on české země učinil a dobyl svým životem, i řekl jest k své paní: „Má Neomenia, toť věděti dávám, žeť já miením jeti a hledati cti jazyku svému, neboť nesluší žádnému dobrému tak umříti, aby nic památného po sobě neučinil. A protož otec muoj to mi radil i předkové naši, abychom, kdež mohúc, dobrého jména dobývali. Otec muoj, ten jest orla svým životem dobyl a jáť buohdá miením lva dobytí. A toť prsten na svědomie dávám a tvůj persten z tvého prstu беру, protož aby žádnému nevěřila, leč ten prsten sama uzříš. Znamenajž jej převelmi dobře. Jestliže jeho v sedmi letech neuzříš, věz, žeť živ nejsem. A co sem na své mysli umyslil, jinak toho neučiním, bychť měl hrdlo ztratiti.“ Neomenia poče srdečně plakati, řkúc: „Bědajž mně nebožce! Komuž mne ostaviš, můj najmilejší pane? Otec můj i matka má jsú ode mne velmi daleko. Komuž já se smutná utěším?“ Bruncvík vece: „Královna milá, neodjedu tebe tak lehce, jako se tobě zdá. Chciť po tvého otce poslati, ať by na mém místě zpravoval zbožie mé a tobě pomocen a raden byl. Jinému tebe neporučím nežli otci tvému. A věz to jistotně, jest-li tobě žel, že já jedu pryč od tebe, mněť jest daleko větší žel. Ale toť již jináče býti nemuože.“ Královna Neomenia vece: „Byť tobě

203a

5

10

15

20

25

30

žel bylo, měl by s právem zdaleka ke mně přijeti a mne utěšiti. A již pohřiechu vidím, že mne chceš zapomenúti. Běda mně, toho dočekavši!“ A obchytivše ho s pláčem velikým, i pykáše jeho a poče pro/siti, aby se rozpomenul a s ní ostal. Bruncvík vece, zarva: „Neplač, najmilejší paní má! Jižť svého slibu neproměni, neb kniežecie slova nemajjí nikdy zpět jíti, aniž buohdá zase puojdú.“ A zatiem obesla otce jejího, aby k němu přijel. A přikázal třiceti koní sedlati.

I jel jest do rozličných zemí, jména dobrého dobýváje sobě, a to tak daleko, že pro vody dále nemohl jeti. A když na moře přijeli, jezdě po břehu, myšle, co tomu učiniti. A dobyv sobě korábu, i jel s svú čeledí. A když bieše čtvrt léta na moři jezdě, tehdy jedné noci strže se vietr veliký na moři i zehra se moře, velmi se zdvižechu vlny i metáchu korábem, až druhdy na tři lokty pod vodú bieše. Bruncvík u velikém nebezpečenství bieše, že tak se o něm píše, že když v tom velikém búření bieše, hluk a zvuk morský s velikým větrem vrže korábem daleko za se, že se již k hoře Jakštýnové blížíše. Mařináři to uzřevše, tu tepruv od nich pláč a zvuk a křik bieše veliký a pravichu, řkúce: „Již tepru nešťestie nás potká!“ A tak se jest pohřiechu stalo. Když padesát mil biechu od té hory, zarazi je převelmi veliký blesk a vuoně silná z Jakštýnové hory, že v okamžení k sobě přitrže je všecky. A ta hora má tu moc, což jest u padesáte miléch se všech stran, v okamžení k sobě přitáhneť, buď to lidi, ptáky, ryby i dříví i tváři mořské, a tomu nelze než věčně při tom Jakštýnu zuostati. Jiného pod tú horú nenie než jeden ostrov velmi krásný a slóve Zelator, jako by řekl „radostný“ nebo „milovný“. Na kterémžto vida se Bruncvík s svú čeledí, poče sobě velmi stýskati, a tu uzře na tom ostrově mnoho zetlelých korábuov a také lidských kostí i jiných hromady veliké. Vida to Bruncvík, poče sobě převelmi stýskati a jednak se veseliti, řka: „Kto doma v svém pokoji sedí, ten se zlé přihody zchodí a tak o něčemž žádný mluviti nesmie, leč přihody zvie; ten potom je jiným zpraví.“

A dokavadž měli stravu, dotud vždy vesele byli, ale jakž se stravy nedostane, tak se jim převelmi stýská. Tu se roz-

ličně pokúšeli u mistrovství velikém, chtíce odjeti, ale to mistrovství málo jim platno bylo: když sú již puol míle odpluli, hnedky v okamžení na tom ostrově se viděli. Tehdy, nevěduc tomu co učiniti, a již se jim nedostávalo stravy, počechu své vlastnie koně jísti, a vždy čekajíce smilování božieho. A když jednu uda se jemu samému po té hoře jezdit i procházeti se, uzře jednu panenskú hlavu a ruce a ostatek všecko ryba. Ta jest slúla Europa. I promluvi k ní a řka: „Zlé-li jsi, čili dobré? Mluv se mnú!“ A ona jemu vece: „Bruncvíče, jsem tak, jakž mě vidíš, ani zlé, ani dobré.“ Vece Bruncvík: „Mohu-li s tebú jaké utěšenie mieti?“ Ona vece: „Časem muožeš, a časem nemúžeš.“ Slyše to Bruncvík, i přijal se jí a přebýval s ní a to za utěšení měl.

A když se potom / koní nedostalo, počechu se sami jiesti, čekajíce vždy smilování božího. Třetie léto již přicházíše, Bruncvík již jediný bieše s jedním starým rytífem jménem Balád. I řekl jest Bruncvíkovi: „Pane milý, této tvé přihody nevie paní tvá milá ani tvoji zemané, co se jest nám přihodilo.“ Slyše to Bruncvík, i byl velmi žalostiv. Tehdy Balád vece: „Nestýskaj sobě, muoj milý pane! Jestliže ty mne chceš poslúchati, chciť tu radu dáti, že odsud vyjdeš, ale nevím, blíže-li, čili dále budeš. Jáť již starý netbám, mněť jest již zde ostati. Než přideš-li kdy k štěstí, rozpomeň se na mú věrnú službu.“ Bruncvík vece: „Věrný rytieři můj, kterak by to mohlo býti, bych já odsud vyšel? Neb sem slýchal, kto k Jakštýnové hoře přijde, ten tu věčně cstatí musí.“ Vece Balád: „Jest pták jeden, noh slóve, a máť obyčej, že sem na každý rok jeden přiletí, a což mrchy ostane, v okamžení pochyť i letí přeč. A tu hodinu dobře vie, kdy má přiletěti. Ten tě má vyvésti, jestliže ráčíš, ale dále pak nevím, kterak se bude dieti.“ Vece Bruncvík: „Věrný Baláde, i ovšem dobrá jest to rada. Bychť jedině mohl z toho vézenie vyjiti, neb bylo by mi žel umřieti! A snad by mi se ještě někdy událo, že bych k svým vlastem mohl přijíti.“ Tehdy Balád, vzav konskú kuoži, i zmazal jí krví velmi dobře i vsadi do nie Bruncvíka, meč k němu vloživ, i zašil je dobře řemenem a vloživ ho na tu horu.

V devátý den noh přiletě v času svém, v okamžení pochytiv jej, i přiletě s ním daleko na pusté hory, že by jedva pěší ve třech letech mohl tam dojít od té hory. A noh třetí den přinese jej a uvrže mezi své děti, aby jedly; a tu jeho povrha, i letěl sám na jinú vnađu. Tu ovšem bieše Bruncvík u velikém nebezpečeství, když ptáci trháchu tu kuoži mezi sebou, hněvivě křičíce hlasy svými, nebo hladoviti biechu. A když tu kuoži okolo něho trháchu, Bruncvík nevěda jiné rady, dobyv meče a vyskočiv, i sruba jim hlavy. Tu se ovšem Bruncvík statečně mějíše, nebo mu toho potřebí bieše. A píše se o těch ptáciech v jiných knihách, že každý ten pták jest tak silný, že na každý pazneht muož jeden kuoň vzieti, a tak jest veliký, že z jedné hory na druhú kročí. A má na každé noze tři paznehty. Těch ptákuov nenie mnoho, neb se sami ztepú a snědie. A když to Bruncvík učini a pán buoh jemu pomůže, že jest je zbil, podivi se tomu i pozdvihl se z toho miesta a poče u velikém strachu běžeti po těch pustých horách, neb ani ptáka, ani zvieraťa tu bieše. A když Bruncvík odtad devět dní a devět nocí běžíše a vdycky do větších a pustších hor jdieše, i uda se jemu do jednoho údolě hlubokého vjíti. Tu zaslyši zvuk a hřmot veliký, zastavi se poslúchaje, ano hřmot vždy větší. A přistúpiv blíže, i uzře, ano lev a saň přeprudce se tepú. Tehdy Bruncvík stoje, i poče mysliti, 204b 25 řka takto: „Nuž, milý buože, kterémuž / pomoci? Pro to zvieraťe, pro lva vyjel sem z své země, i veliký strach mám, a ješče neviem, kterak mi se stane, protož nelzeť jest jinak než lvu pomoci, dějž se, jak se děje.“ I dobyv svého meče, přiskoči k sani i poče s ní bíti, lva zastúpiv; neb bieše lvovi velmi těžko. A ten drak jmějíše devět hlav; z každé oheň jako z výhně vycházíše. Opět Bruncvík velikú nebezpečnost mějíše, nebo saň je velmi páléše. A z druhé strany také lva se báše, a tak dvěnásob více sebú nebezpečen bieše. Vida lev velikú vieru Bruncvíkovu, padl na zemi i odpočinul sobě, neb je saň velmi bieše ubila. A Bruncvík se vždy s saní tepíše, že již šest hlav z ní obrubal bieše. Tu se tepru saň rozhněva i poče Bruncvíka až k zemi mnohokrát plamenem porážeti, že jej byla převelmi umdlila, že již s velikú núzi

se bránil. I vida to lev, rozběh se, i roztrže ji velikým hněvem napoly i na malé kusy ji rozmeta. Vida Bruncvík sílu do něho tak velikú, poče se lva velmi báti, aby jemu též neučil; i šel jest přeč, chtě lva rád zbýti. Ale lev pro nic nechťel ostati, nebo kamžkolvěk Bruncvík se obrátil, za sebú vždy lva viděl. A niekoľiko dní šel vždycky ve dne i v noci, zdali by kde mohl odbyti toho lva. I nabrav s sebú žaluduov a bukvě v ňadra, neb stravy tu jiné žádné nemějíše, i vstúpil jest na velmi vysoké dřevo, zda by v té chvíli lev kam odšel, aby on sejda doluov, přič odšel. Tu na tom vysokém dřevě seděl jest tři dny a tři noci a lev vždycky sedieše pod tiem dřevem na nohách, hledě nahuoru. Tomu lvu velmi toho žel bieše, že jemu Bruncvík nevěříše. I zařva v té žalosti lev tak silně, že se pod ním země velmi zatřásla, a Bruncvík velikým strachem z dřeva doluov upadl, stlúkl se velmi. Vida to lev, odběhl rychle a nařípa kořenie, přinesl jest v ustech a obkládal jest Bruncvíka, takže v malé chvíli se zhoji. Tu opět Bruncvíka zlé bylo potkalo, neb jest z vysokého dřeva doluov upadl, ale jakž jemu lev pomohl, tak ho velmi miloval; a ješče jemu právě nikdy nedověřil. A když bieše po tom úrazu, sede Bruncvík u veliké mdlobě od hladu, nemaje co jísti. A vida lev na něm hlad, běžev, i uhoni srnu a přinese i roztrže ji napoly, i vloži v usta, poče srnu tu tak horce pěci jako v najhorčejší pěci, a vyňav, i položi předeň. Vida již Bruncvík velikú vieru lvovu, i milováše jej opět převelmi; a lev počtívě přilehna, hlavu svú jemu na lóno položi. Tu Bruncvík poče jeho hladiti a krotiti. A potom posilniv se Bruncvík, vstav, i jide mezi veliké lesy z hory na horu.

A tak opět poče blúdití plné tři léta po těch vysokých a pustých horách a lev vždycky za ním, stravú jeho obmyšluje. A když se jemu uda na jednu horu převelmi vysokú jíti, všed na dřevo, zdali by kde / hrad anebo město uzřieti mohl, a patře na vše strany, i uzře jeden hrad v moři velmi daleko. A sšed dolú, poklek na svá kolena i prosil pána buoha, aby jemu ráčil pomocník býti z toho blúzení, nebo jiného nic nevědě, než kam jej oči nesly a mysl vedla, tam šel. I umieniv sobě cestu k tomu hradu, i jide tam. A když

patnácte dní jide, i vyšel jest z těch pustých hor k moři
pustému. A stoje nad mořem, poče mysliti, kterak by k tomu
hradu mohl přijíti. A nevěda jiného vymysliti, i poče me-
čem kuolé a prútie rubati a lev na hromadu smýkati.
5 I upletl jest sobě lésu širokú a vloži ji na vodu i vsede.
A v tu chvíli lev, stravu honě, obmeška se málo. Tehdy
Bruncvík, chtě lva zbýti, odstrčí se od břeha, a v tu chvíli
lev, nesa vepř divoký v ustech, rozhněva se i vskočí po
Bruncvíkovi, nesa vepř v ustech, ledvy že předníma nohama
10 doskočí. A tak lev, dvěma nohama drže se lésy, i plúl
dobrú chvíli. Vida opět Bruncvík, že ho vždy lev ostati
něchce, i poče mu pomáhati s velikú nesnadností, až jemu
na lésu pomůže. Tu opět Bruncvík velikú nebezpečnost
mějšíe, takže se jedva na té lése obdržal, že do moře ne-
15 upadl. A jakožkli se obdržel, však vždy u vodě jednak do
hrdla, jednak do pase sedíše. A tak v té vodě osmnácte
dní plúval jest. Lev z jednoho konce a on z druhého seděl,
a tak jeden druhému utonúti nedal. Devět dní a devět nocí
moře s nimi hráše a druhých devět dní a nocí u veliké tmě
20 mezi horami se viděli. Když přijede k jedné hoře, zdaleka
uzře, ano se ta hora svítí jako plamen. I dobyv meče
a podplynuv pod ni, udeři silnú ranú, že jí utě kus jako
člověčí hlava. A ta hora karbunkulus převelmi čistá bieše,
a to světlo od té hory jim svietíše, až z těch hor a miest
25 tmavých vyjeli.

A když se k tomu hradu blížíše, poče se diviti, ano roz-
ličné proměny mořské okolo něho biechu. Hrad převelmi
krásný bieše, ale na něm potvory mořské všecko biechu.
I vece sám k sobě Bruncvík: „Bud zlé nebo dobré, mněť
30 jest na tom hradě býti, bych měl neviem co trpěti.“ A když
již bieše na tom hradě, tu opět jej veliký strach podjide.
I uzře, ano král toho města Olibrius mějšíe oči napřed
i nazad a prstuov na každé noze 18 i na rukú tolikéz.
A okolo něho mnoho rozličných lidí viděl, jedny o jednom
35 oce a jiné o jedné noze a mnozí rohatí nad očima, jiné
o dvú hlavú, jiné s psíma hlavama, jiné polovice šedivé
a polovice bílé, jiné herbovaté jako velblúdové, jiné jako
lišky červené. Tehdy poče Bruncvíka strach podjímati, ano

205b
křik a zvuk od nich veliký, nebo jedni / vyjí, druzí vrčie,
třetí skučie, tak svému králi slúžíc. I poče Bruncvík zpět
postúpáti, chtě z toho hradu sjeťi. Vida to Olibrius, pro-
mluvi k němu: „Bruncvíče, tvé jméno dobře viem, ač toho
5 se v našich vlastech nikdy nepříhodilo, by takový člověk
mohl mezi námi viděn býti. A protož z vuole-li jsi sem
přišel, čili z núze?“ Bruncvík vece: „Králi milý, i ovšem po
vuoli jsem z své vlasti ven vyjel, a již mi se pohřiechu tato
má nešťastná příhoda z veliké núze děje.“ I vece král
10 Olibrius: „Bruncvíče, věziž to, že s námi musíš v núzi
přebývati, avšak chceš-li se v jednu věc uvázati a mé dcery
Afriky dobyti, kteráž mi jest vzata třetieho léta od draka
Baziliška na hrad, jemuž říkají Arabia, na pustém moři ode
mne tři sta mil, věziž, žeť chci pomoci k tvé zemi a pustiti
15 tě skrze železná vrata.“ Jichžto bieše mocen ten král Olib-
rius, a jinudy nebylo lze Bruncvíkovi jíti než skrze ta vrata.
Tehdy vece Bruncvík králi: „Toto mi jest najprvé divno,
že nevidávše mne, jmenuješ mě. A to jakož o dceři mluvíš,
v nesnadné mě věci poddáváš, avšak chceš-li to plniti, což
20 mi slibuješ, chciť se o to pokusiti, vezma na pomoc pána
buoha svého.“ A král poče jemu slibovati a jeho velice
ctíti.

Bruncvík káza třetí den připraviti korábec, na který na-
brav stravy, aby mu za pět měsícuov trvala, vsed se lvem,
i jel jest. A když přijel pod ten hrad velmi krásný, přivázav
25 koráb, i šel a lev za ním. A když biechu u prvních vrat, tu
uzře ukrutných dvě zvieřat, ani na stříberných řetízích
ležíchu, střeňúc toho hradu. Ta zvieřata slúla monetrus.
Veliké potvory biechu, nebo každá mějšíe hlavu jako člo-
věk, tělo jako kuoň, ocas jako svině. A ta velmi silná biechu.
30 Uzřevši Bruncvíka se lvem, hněvivě se třesěchu, až se
veškern hrad hýbáše. Vida to Bruncvík, dobuda svého
meče, mužsky se s nima o ty vrata tepíše. Vida to lev, že
pán jeho mdlěše, rozběhna se, jedno na pravú póli hněvy
velikými roztrže a potom i druhé. Tak první vrata ob-
35 državše, i jidechu dále. A když u druhých vrat biechu,
opět uzře dvě silnějši, a těm říekáchu glato; každé mělo
dva rohy na dva lokty dlúhá, ostrá jako břitva. Ta zvěť

i podnes, když se s kým svadí, jedním rohem seče a druhý na hřbet položí. A když jemu jeden ustane, tehda ten položí a druhým se brání. To zvíře nebojí se nic jiného než červené barvy, a jestli tak udatné na vodě jako na zemi.

5 S těmi opět Bruncvík práce mější. Avšak dobyv meče, poče se opět s nimi bítí velikú chvíli tak prudce, že se hrad třesíše. Tu ovšem lev jemu vděčen bieše, nebo je opět hněvem roztrhal. A tak druhá vrata obdržavše, a jidechu k třetím vratóm. Tu uzřechu tepru strašlivá zvířata a veliká, jenž slovú sidforové. Ta zvířata takových srstí biechu jako nedvěd a rohy jako ďablové mějichu a zuby černé jako konské. A každé z nich usta převeliká mělo, že pojednú člověka pohltilo. Těch zvířat všecká jiná zvířata zemská i morská se báchu, s nimižto se Bruncvík mějšíse bítí. Však 15 bohu se poručiv, i bil se jest s nimi tak prudce, že zvuk u morských zátokách slyšechu. Ale pohřiechu, / by buoha napřed a lva nebylo, bylo by již namále zdravie Bruncvíkova. Tu lev všecku svú sílu sebrav, i poče se s nimi velmi bítí a je různu trhati, takže jim buoh pomóz, že všecky lev 20 roztrha.

A tak dobyvše všech vrat, jidechu do pravého hradu. Tu krásy mnoho viděchu, ale žádného člověka na něm nebieše. Stříbra a zlata tu dosti bieše, a jiného nic nevidieše. A když přijidechu na ten palác, uzře Bruncvík pannu velmi krásnú. Její hlava a ruce až do pasu, a ocasové hadoví dva miesto noh u nie biechu. Ona uzřevši Bruncvíka, i vece: „Mládenečku milý, tu se div nad divy stal! Pověz mi, kterak jsi se sem dostal, Bruncvíče?“ „Afriko, panno milá, otec tvůj Olibrius, ten mě jest sem poslal a slíbil mi skrze vrata 30 železná popustiti, jestliže tebe budu moci dobytí.“ Afrika panna vece: „Ó milý Bruncvíče, nesnadnáť jest věc to, by měl sílu tisíce muožuov, ješčet bych se kázala s nimi se všemi radějí bítí nežli s těmito rozličnými a morskými potvorami. A protož, milý Bruncvíče, pověz mi, spí-li ta 35 zvířata u prvých trojích vrat, že si sem pro ně tak snadno přišel?“ Vece Bruncvík: „Afriko, panno milá, ovšemť spie a spáti budú.“ Panna vece: „Když spie, Bruncvíče milý, beřiž se z hradu a otcí mémú pověz, že sem zdráva, a kterak

mne choval, tak jemu děkuji.“ Bruncvík vece: „Afriko, panno milá, buď já živ nebo mrtev, staň se vuole buoží, zlé nebo dobré, bez tebe z tohoto hradu nepojedu.“ A když jest to slyšala panna, hlediece naň, i poče jeho velmi milovati. A posadivše jej vedlé sebe, s pláčem jej objevše, i vece. 5 „Milý Bruncvíče, když nechceš beze mne jíti, nať prsten muoj; a prosím tebe, pomni na to, když tě bude který strach podjímati a na tě počnú bítí, nemeškaj jeho na pravý palec vzéti. Ten prsten má 24 mužů sílu. Ale nic proti 10 tomu není, by takových měl sto prstenův na každém prstu, nic nespomůž proti takové síle. Nebo otec můj na to několiko tisícúov naložil, chtě mě zase dobytí, nic tomu nemoh učiniti. Kterak ty pak, jsa sám jediný, chceš mě dobytí? Ó zlý, nevěrný otcě, mohl si mě téměř sám na svém hradě 15 zahubiti, než si mi tu velikú žalost obnovil! Nebo pohled a věz, můj milý Bruncvíče, těch mých zlatých pasuov! Teď dva ocasy hadové mé nohy obklíčily až do pasu a na kaž/dý den odpoledne až do večera muoj pán Basiliscus 206b těmi hady obklíčuje mě, a pak celú noc až do poledne čistá panna a krásná bez těch haduov jsem. A toť má za obyčej, 20 že se přivalí ke mně s poledne tři hodiny i leží až do nešpo-ruov na mém luoně. Jiného nic než se mnú to utěšenie má. A přes puol hodiny, nebožčíčku, nepuojdeš-li ty přič, tvé se hoře a tvá bieda počne.“ Vsta Bruncvík, i poče se Pánu modliti, aby jemu z těch hruoz ráčil spomoci. A když přicházieše k tomu času, drak Basiliscus hne se v té své jeskyni, 25 až se veškern hrad třesíše. Tehdy panna Afrika vece: „Pomni se a nepostúpaj! Již máš v takém nebezpečenství býti, jakéhož jsi nikdy neslýchal ani věděl.“ A v tu chvíli vzejde křik, pískanie, zvuk od hadov, že kdyby čtyři trubačí velmi silně trúbili, pro ten pisk a zvuk byl by jich neslýchal. A když se povali se všech stran mnostvie haduov a ješčerov velikých a jiných potvor jedovatých, chtěie Bruncvíka ubiti, tu se jim Bruncvík poče brániti svým 30 mečem, že po padesáti poče jednú ranú přetínati. A čím jich více bil, tiem jich více přibývalo, a druzí tlustí jakžto břevno, a druzí ďábelskými hlasy křičiechu. Bruncvík na to nic netbáše, ale se mužsky s nimi potýkáše a až do pasu 35

v jedu brodiše, a lev je převelmi trháše a okny z hradu metáše. Vida to drak Basiliscus, že sluhy jeho mordováše, tepru se sám hne hněvy velikými, chtě jich pomstiti, pod zlatú korunú se povali tlustý jako drelink a mějšíe osmnácte 5 ocasuov a obnoží hadových, a to tak ostrých, že jednu ranú veliké břevno přesekáváše. Tu tepru u boji Bruncvík veliké hoře mějšíe. Silně jej drak raníše, až k zemi častokrát na svú tvář padáše a lev jej zastupováše. Tuť se s tiem drakem Baziliškem silně tepíše. Bruncvík zhůru vsta, k lvovi po- 10 běže, a tak jeden druhému věrně pomáháše. Od nešporův celú noc až do poledne s ním se tepiechu. Bruncvík již vešken krvavý a velikú mdlobú na zemi letieše. Vida to lev, že pán již ležíše, žaloštěmi velikými zařva velmi, i poče se s drakem prudce bítí a ocasy okolo něho rúbati a hněvy 15 trhal, že všecy obnože z draka obrthal bieše. Bieše Bruncvík s velikými bolestmi, avšak zhuoru skoči, i tu se tepru udatně s drakem tepiechu, neb jich již nemohl čím raniti. A na kusy jej roztrhachu, až z něho pramenové jako potokové tečiechu. A když drak zabít bieše, od velikých ran 20 Bruncvík k zemi letíše. Tři dny a tři noci slova nepromluvil / a lev nad ním vždy žalostivě stáše. Afrika panna velmi jeho želéše a smutně nad ním stáše. Nevěda lev, co tomu učiniti, nemeška z hradu po kořenie běžeti. Naryv kořenie, v ustech přinese a panna Afrika lékařstvie učini jemu, že jej 25 v devieti dnech zhoji. A potom Bruncvík k té panně vece: „Nuže, Afriko, panno milá, mělt sem pro tě veliké nesnáze, protož nemeškaj k otci svému radostně jeti.“ A ona objevše Bruncvíka, vece: „Ó najmilejší muoj Bruncvíče, chci vesele s tebú jeti.“ A tak nabravše stříebra a zlata a drahého kamenie a klénótov za niekoľiko tisícuoov, i šli sú k králi. 30 A když jsú přijeli k hradu, král velikými radoštěmi po- běže doluov proti Bruncvíkovi a proti své dceři i da jemu milostivé vítanie, řka: „Zdráv buď, Bruncvíče, synu milý! Věziž, žeť chci svú dceru dáti i všecko své zbožie.“ A k tomu 35 Bruncvík, ač nerád, přivoli. A když s ní bieše niekoľiko časuov, vždy o to myslil, kterak by do své země mohl přijeti. I uda se jemu jednu chvíli s tú pannú na nocleh jíti. I nahlédl do jednoho starého sklepu i uzře jeden meč velmi

starý bez jilcuov. A vyňav jej, poče ohledovati, ano ostrý náramně, i slíbi se jemu. A on sejma jilce z svého meče, i strči naň a do svých nožnic jej venda a svůj do sklepu. Ona to uslyšavše, že on o meči mluví, vsta velmi ráno, zamkla sklep na devět zámkuov i lehla zase podlé Bruncvíka 5 i vece: „Divno mi jest ta věc, kterak si ty ten meč věděl, ano niekoľiko let žádná mužská hlava jeho neviděla. Kdyby ty věděl, co ten meč mnoho moci má, tomu by se podivil.“ Bruncvík vece: „Panno milá, muožeš mi pověděti; však jej máš v své moci.“ Panna Afrika vece: „Když chceš zvěděti, 10 povímť. Ten meč má tyto moci: když by jeho z nožnic potrhál a řekl: „Hlava jedna, deset, dvaceti, třiceti, sto tisíc hlav doluov!“, hnedky by doluov hlavy skákaly.“ Bruncvík se poče tomu smieti a to sobě na mysl vze. Potom jeden čas ty potvory morské přišly byly do komnatky. Dosáh 15 Bruncvík meče, chtě pravdu zvěděti, jako by meč ohlédal, a potrhna jeho z nožnic, řekl: „Nuž tiemto mečem prvším potvorám hlavy doluov!“, a hnedky bieše v okamžení: hlavy skákaly, což jich tu bieše. A on je rychle do moře umetal a tak zvědě pravdu. Potom po malém času, když 20 král se všemi za stolem sedieše, vytrže Bruncvík meč i vece: „Nuž, milý meči muoj, těmto potvorám i králi se pány, všem hlavy doluov skákajte!“ A hnedky v okamžení všem hlavy doluov skákáchu. Tu Bruncvík, nabrav tlumokuov zlata a drahého kamenie za niekoľiko mnoho tisícuoov, 25 i odmekl želená vrata, vsed se lvem a s tiem zbožím na koráb i jel pryč.

A když opět po moři daleko jezdiše, i uda se jemu mimo jeden / ostrov jeti, jenž slúl Tripatrita. I uslyše trúbenie, 30 bubnovanie i rozličné zpívanie, i chtě zvěděti, co by to bylo, jide na ten ostrov. A když tam přijide, tu uzře mnoho zástupuov na koních, ano jedni kolí, druží tancují a veliká veselé mají s sebu. Stojie Bruncvík, i poče se tomu dívati. Tehda přida jeden z nich, vece jemu: „Ó Bruncvíče, i kterak si sem přišel mezi nás? A jakž si pak kolivěk přišel, 35 toběť jest tancovati a zde s námi přebývati.“ A podavše Bruncvíkovi ruce, i spali jej velmi. Vida to Bruncvík, že opět dobře není, potrhna meče, i die: „Nuž, tomuto prv-

niemu hlava doluov skoč!“ a hnedky se tak stalo. Vidúc to zástupové, že hlava dole, mnozí z nich vecechu: „Ó Bruncvíče, tiem našich rukú neujdeš! Toběť jest s námi tancovati a s námi na těchto koních jezdi.“ A to biechu Azmodeové
 5 dábli a tu se mučiechu. Vida to Bruncvík, ano jej nutí, dobyv meče, i vece: „Nuž, těmto všem dáblóm hlavy doluov!“ Tu opět těm všem dáblóm skákaly hlavy doluov. A on opět vsede v koráb se lvem a jel jest přič.

A opět jest na moři blúdil patnácte neděľ. Tu se jemu
 10 opět velmi stýskáše. I uzří město velmi krásné, ano se sviatí od zlata a od drahého kamenie, že záře od něho po moři deset mil vzházíše. Tu Bruncvík připlul i vjide do města. Město to slúlo Egbatanis. Překrásní domové v tom městě biechu, ale žádného člověka v něm nebylo. I chodíše duom
 15 od domu, ano všudy jiesti a píti dosti; stolové kryti biechu a jídla v kuchyních dosti nachystáno. Tomu se Bruncvík velmi divíše, že žádného v tom městě neviděl. Jednožť po malé chvíli uslyše trubače, bubeníky, ano náramně velmi trúbie, a vojsko do toho města jelo. A to biechu Astriolové,
 20 to jest Nevidomci, jenž v tom městě přebývali. Znamenav opět Bruncvík, že dobře není, a proto mezi nimi poče choditi. Oni vecechu jemu: „Bruncvíku nebožčíku, pověz, kterak jsi se sem dostal?“ A on vece: „Viem, že se vás nebojím, jakž sem kolvěk mezi vás přišel.“ Tehdy oni uchytiťve jej,
 25 i vedli před svého pána Astriola, kterýžto vece: „Nebo nám sľib zde s námi býti věčně, nebo tě káži na ohněvý kuoň vsaditi a tak věčně na něm budeš hořeti.“ Vece Bruncvík: „Nevěrný Astriole, tvěť se hrúze nebojím; doufámť já svému buohu, poněvadž mi z velikých strachuov pomohl
 30 a z nebezpečenství, že mi odtavad také pomuož. A ty, zlý Astriole, tys toho zaslúžil, ty máš tu býti a budeš.“ Vece Astriolus: „Hrdés myslí, avšak tvé hrdosti pokuším.“ I kázal kuoň ohnivý přivěsti, a přiskočivše čtyřé, počechu se s Bruncvíkem trhati, chtěce jeho na ten kuoň vsaditi. Ne-
 35 moha Bruncvík déle meškati, potrhna meče, i vece: „Nuž, těm čtyřem hlavy doluov!“ a hnedky hlavy skákáchu, i přiskoči lev, hnedky je roztrha. Vida to Astriolus, že není klamu, pokřikne na jedno vojsko. Tu jej s velikými křiky

obklíčichu, několika tisícúov. Opět Bruncvík vece: „Nuž 20 mužóm, nuž 30, nuž sto, nuž tisíce hlav doluov!“ A hnedky takový hřmot od hlav vzejde, až se všecka / země
 5 třesieše. Vida to Astriolus, i vece: „Pomni se, Bruncvíče! Pomni se pro svého buoha a schovaj meč! Sľibuji tě do tvé země dovésti, jedno nemorduj více!“ Tehdy Bruncvík vece: „Ovšemť toť pro svého boha učiním, ale ne pro tě, jestliže mi splníš to, co sľibuješ, beze všeho strachu a úrazu s tiem se vším, což mám, i se lvem do mé země přiněsti.“
 10 On jemu více sľibi.

I stalo se, že ve čtvrtek v první súmrak posadi Bruncvíka na rozhraní s tiem se vším zbožím i se lvem. Když se uzře Bruncvík před Prahú, vzav na se šaty pústeničie, i pojide se lvem. V ty časy král Astronomus vdával svú dceru a jeho manželku Neomení za jedno knieže asyrské jménem Kleofáš, neb již sedm let minulo bieše, jak Bruncvíka neviděla.
 15 Zvěděv to Bruncvík, i šel jest na hrad a lev s ním. A když uzřev svú královnu, ana s tiem kniežetem Kleofášem sedí, i bylo jemu to velmi líto, avšak čekáše času. A když bylo po stole, přinesechu pitie v stříbernicích i v zlatnicích,
 20 i hleděvše na Bruncvíka osobu, podachu mu píti z zlatnice, z nížto pil knieže Kleofáš s kněžnú Neomení. A Bruncvík sňav prsten z ruky, i vloži jej do zlatnice a hnedky z hradu jide, učině jim poctivost. I da z hradu, napsal nad vraty, že ten, kterýž před sedmi lety vyšel bieše, byl jest na hradě.
 25 I počechu o tom sobě praviti, kto by to byl. A královna schovávajíc zlatnici, nalezla prsten, pozna jej, že jest jejího milého Bruncvíka. I pověděla to otci svému a tepru o něm veliké pověsti pojidechu. A knieže Kleofáš poče tiem náramně smuten býti. I vsedal jest sám třidcátý na koně
 30 i honíše Bruncvíka. A když jeho uhoni, jemše Bruncvíka, že chce jeho zahubiti. Vida to Bruncvík, potrhna meče, i vece: „Nuž tomuto ženichovi hlava doluov i s jeho služebníky!“ A tak ze všech hlavy skákáchu a lev ostatek roztrhal a koni do města běželi. Potom šel Bruncvík na jeden hrad
 35 a tu po pány zemské tajně poslal. Tehdy páni a zemané s radostí velikú jako k pánu svému milému přijeli jsú a do Prahy s ním jeli. Tehdy, když jest král Astronomus s dcerú

svú Neomení pravdu zvěděli, s velikú radostí proti němu daleko vyjeli. Mnoho také jiných z Prahy, starých i také mladých, vyjelo jest proti němu. Tu se radost veliká stala vši zemi, že knieže jejich lva při/nesl. A kterak jest měl velikú práci, všem jest to zvěstoval. Zvlášče jeho milá královna Neomenia, tať jest největší radost měla. Potom kázal Bruncvík po všech městech volati a lva na branách malovati a na zemské korúhvi z jedné strany lva šerého v černém poli.

5 Čtyřidceti a pět let živ jsa, potom jediného syna s svú královnu jmějše a tomu přezděl Ladislav. A pak v dobré starosti dni své dokonal. A lev velikú věrú a tesknostmi nechtěl jest po něm živ zóstatí. Velikými žalostěmi zařval, až i umřel.

10 Chvála buď bohu na výsostech.

O Apolónovi